

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmarkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

HØRINGSSVAR STATSFORVALTERSTRUKTUR

Vi viser til brev fra Kommunal- og distriktsdepartementet av 5. desember 2022 der embetet ble invitert til å delta i høringen om DFØ sin evaluering av statsforvalterstrukturen.

Om Statsforvalteren i Troms og Finnmark (SFTF):

- Omfatter ca. 23 % av landets areal
- 39 kommuner
- 245.000 innbyggere, blant de minste embetene
- 235 ansatte
- 5 kontorsteder; Vadsø, Tromsø, Karasjok, Kautokeino, Andselv
- Vadsø er hovedsete
- Budsjett 2023 ca. 161 mill.

I forbindelse med høringen ble det i januar 2023 gjennomført en anonymisert spørreundersøkelse blant SFTF-ansatte. Vi fikk inn 158 svar, som gir en svarprosent på 66,6 %. Resultatet viser at 56 % ønsker ett embete og 41 % ønsker to embeter. 4 % har ikke svart på dette spørsmålet. Konklusjonen er at et flertall av de ansatte ønsker at Statsforvalteren i Troms og Finnmark skal bestå.

Høringsuttalelsen fra SFTF er utarbeidet basert på innspillene fra et fellesseminar for Arbeidsmiljøutvalget, IDF-utvalget og ledergruppa. Seminaret tok utgangspunkt i spørreundersøkelsen og drøftet fordeler og ulemper ved de to alternativene; fortsette som i dag eller gå tilbake til to embeter. Videre ble det i seminaret diskutert forutsetninger for en velfungerende Statsforvalter enten løsningen ble fortsatt samlet eller delt embete.

Ny økonomimodell for embetene har gitt sammenslåtte SFTF et nedtrekk på 5,8 mill. 2023-budsjettet ligger på nivå som tildelingen i 2019, selv med betydelig lønns- og prisvekst i mellomperioden. Statsforvalterreformen fra 2019 bygget videre på en forutsetning om gevinstrealisering i form av økt kvalitet og effektivitet. Likeså en målsetting om økt harmonisering i saksbehandling og styrket rettssikkerhet. Effekten er tatt ut, og kvalitet og produksjon er god. Dersom embetet deles vil det være behov for å tilføre de to nye embetene mer ressurser enn hva vi samlet bruker i dag.

I sammenslåingsprosessen viste det seg at de to tidligere embetene både hadde prioritert ulikt og hadde ulik praksis på mange fagområder. Etter sammenslåingen har det vært jobbet målrettet for å utvikle ny felles praksis. Sammenslåing av embetene har ført til mer likebehandling og styrking av rettsikkerheten.

Vi legger ikke skjul på at det er betydelig strekk i laget på 39 kommuner. Vi kan likevel konstatere at utfordringsbildet i kommunene ikke er så forskjellig, enten kommunen tilhørte tidligere Troms eller Finnmark. En styrket kommunedialog har vært en av de viktigste satsingene i det nye embetet. Statsforvalteren har etter 2019 vært en aktiv pådriver for å utvikle mer forpliktende samarbeid mellom kommuner innenfor sentrale fagfelt og tjenesteområder for å oppfylle innbyggernes

rettssikkerhet og for å ivareta nasjonale lovkrav og behov for omstilling i takt med raske demografiske endringer. Embetet har også utviklet en ny form for interkommunalt samarbeid som virker lovende. Balansert vertskommunemodell er et eksempel, hvor kommunene fordeler lokalisering av samarbeid og arbeidsplasser seg imellom.

Statsforvalteren har en sentral rolle som samordner av regional stat. Vi samhandler i dag sømløst med ulike statsetater uavhengig av om de har sammenfallende geografiske grenser med det sammenslåtte embetet.

I beredskapssammenheng samhandler statsforvalteren tett med to politidistrikt, to HV-distrikter og fire Sivilforsvarsdistrikter uten at dette oppleves som problematisk. Terskelen for å avholde digitale beredskapsmøter er lav, og slik kan vi også raskt koble sammen fylkesberedskapsrådet (FBR) med kriseledelsen i kommunene ved behov. Dette er blitt en effektiv arena for å bygge felles situasjonsforståelse, informasjonsutveksling, koordinering og sikre god krisehåndtering. Samhandlingen med FBR tilpasses den aktuelle situasjonen, og hvem som involveres avgjøres ut fra om hele eller bare deler av fylket er berørt av en hendelse.

Statsforvalteren har etter sammenslåingen fått en større og mer robust beredskapsstab, fordelt på hovedsetet i Vadsø og kontorsted Tromsø. Flere ansatte å spille på og to lokasjoner har gitt mindre sårbarhet og bredere kompetanse.

Samlet eller delt embete?

I den nylig gjennomførte spørreundersøkelsen (jan-23), benyttet mange av de ansatte muligheten til å fremføre sine argumenter for de to alternativene. Et representativt utvalg av argumentene gjengis under her. Vi kan ikke se at det er fremkommet helt nye argumenter sammenlignet med hva som er pekt på i DFØ-rapport 2022:5 Færre og bedre – en evaluering av statsforvalterstrukturen.

Fordeler med det sammenslåtte embetet

- Større og sterkere fagmiljø, økt kvalitet, mangfold og robusthet
- Mer stabile tjenester, økt samlet kapasitet, flere å spille på i krisehåndtering
- Økt rettssikkerhet for innbyggerne, mindre habilitetsutfordringer
- Mer attraktiv arbeidsplass, lettere å rekruttere til større miljøer
- Flere mulige ressurser med spisskompetanse på ett område
- Bedre kapasitet og tilgjengelighet for innbyggerne
- Mer stabil drift ved sykdom og ferieavvikling
- Større sjanse for gjennomslag nasjonalt

Forutsetninger for enda bedre leveranser som samlet embete:

Det er behov for bedre balanse mellom budsjett og oppgaver og økt aksept for regionale prioriteringer og tilpasninger. Organisasjonsstrukturen begynner nå å sette seg etter sammenslåingen. Vi erfarer også en viss omstillingstrøtthet og slitasje etter sammenhengende organisasjonsutvikling siden 2019 parallelt med krevende krisehåndtering knyttet til pandemi og den sikkerhetspolitiske situasjonen. Det er et ønske om arbeidsro for å kunne videreutvikle samhandlingen internt og styrke vår oppgaveløsning eksternt.

Ett samlet embete vil være gunstig for å sikre likebehandling og styrke rettssikkerheten for innbyggerne. Ytterligere utnyttelse av digitale verktøy vil være viktig for å videreutvikle kommunedialogen, i kontakten med innbyggerne og i vår samordningsrolle knyttet til regional stat.

Fordeler med to embeter

- Enklere å forholde seg til hver sin fylkeskommune, som er veldig forskjellige.
- Bedre forutsetninger for stedlig ledelse, utfordringene med fjernledelse vil forsvinne
- Enklere å bli kjent med sine kolleger på ett og samme kontorsted
- Redusert kommunegruppe, større nærhet til kommunene
- Mindre kontrollspenn
- Geografi; kortere avstander og mindre reising

Forutsetninger for å lykkes som delt embete:

Økonomimodellen for embetene må justeres slik at nye mindre embeter, sikres en forsvarlig grunnfinansiering og grunnbemanning. Evnen til god oppgaveløsning med en mindre organisasjon må sikres av hensyn til innbyggerne og kommunene. Det er sannsynlig at det følger merutgifter med etablering av to nye ledergrupper.

I en overgangsperiode vil det være behov for at det etableres samarbeidsløsninger for å minske sårbarheten på fagområder der det enten mangler eller er knapphet på personell. Dette kan løses ved å «låne» nødvendig kompetanse hos hverandre inntil nye organisasjoner er oppe og står. Enkelte fagmiljøer må bygges opp fra grunnen, og dette kan ta tid basert på erfarte rekrutteringsproblemer.

Det må sikres gode prosesser for medvirkning og medbestemmelse ved deling.

Avslutningsvis

Spørreundersøkelsen har vist at de ansatte hos Statsforvalteren i Troms og Finnmark er delt i synet på hvilken fremtidig organisering som er best. Det er likevel et tydelig flertall som foretrekker å gå videre med dagens struktur med de begrunnelser som er trukket frem.

- Det er **ledergruppas vurdering** at organisasjonen, innbyggerne, næringslivet og kommunene vil være best tjent med at dagens embete videreføres. Organisasjonen er blitt vesentlig mer moden siden 2019, og vi har erfart hvordan kontorene i Vadsø og Tromsø kan utfylle hverandre på fagområder med utstrakt spesialisering og høye krav til kompetanse. Fagområdene samfunnsikkerhet og beredskap og helse har vært under stort press over lang tid. Pandemien og den sikkerhetspolitiske situasjonen har vist at det sammenslåtte embetet har den nødvendige robusthet til å kunne håndtere langvarige og samtidige kriser på en god og effektiv måte.
- **AMU** har tidlig i prosessen signalisert at vi ønsker at embetet skal bestå slik det er i dag, et sammenslått Troms og Finnmark. Erfaringen AMU sitter med etter sammenslåingen er at vi har fått en mye større faglig tyngde på fagfeltet og HMS arbeidet på embetet er styrket.

En av de større utfordringene for Statsforvalteren i Troms og Finnmark, uansett løsning, er oppfølging av ny reisepolicy i staten med forventning om betydelig reduksjon i reiseaktivitet. Dette vil ha særlig virkning på ett av våre satsingsområder – en styrket kommunedialog.

Selv om embetets erfaring med digital kommunikasjon på mange måter er meget positiv, er det samtidig en erkjennelse at Teams-møter ikke fullt ut kan erstatte fysiske tilstedeværelse, og særlig i krevende saker.

Uavhengig av hvilken beslutning som fattes om statsforvalterstrukturen, vil det være ulik motivasjon hos de ansatte for å gå løs på en ny omfattende omstillingsprosess.

Når det gjelder spørsmålet om mulig tidspunkt for splitting, er meningene delte. Mye taler likevel for at en ny omstillingsprosess ikke bør trekke ut i tid, men gjennomføres så effektivt som mulig samtidig som bedriftsdemokratiet med medbestemmelse og medvirkning må ivaretas. Det må vurderes å tilføre ekstra ressurser i omstillingsperioden for å motvirke at oppgaveløsningen blir skadelidende.

Dersom det besluttes at statsforvaltergrensene skal tilpasses fylkesgrensene, bør det være en målsetting at endringer i statsforvalterstrukturen trer i kraft fra årsskiftet 2023/24 og parallelt med etableringen av de nye fylkeskommunene.